

TÜRK HALK MÜZİĞİ FONETİK NOTASYON SİSTEMİ/ THMFNS PSİKOLEKT-MÜZİKOLEKT ÖZELLİKLERİ: URFA YÖRESİ ÖRNEKLEMİ (Turkish Folk Music Phonetic Notation System/TFMPNS Characteristics of Psycholect-Musicolect: Urfa Region Sample)

Gonca Demir

Research Asst., Istanbul Technical University, Turkey, gnc.dmr@windowslive.com

Abstract

Turkish Folk Music Phonetic Notation System/ TFMPNS is a notation system example which aims to initiate a parallel application to the national/ international linguistic/ musicological application foundations of which were laid under the scope of Istanbul Technical University Institute of Social Science Turkish Music Program post graduation thesis, which will be developed under the scope of Istanbul Technical University Institute of Social Science Musicology and Music Theory Program doctorate thesis, which is configured in phonetics/ morphology/ vocabulary axis of together with traditional/ international attachments based on Standard Turkey Turkish/ STT (the standard language/ standard variant which is recognized and adopted in a community as a means of agreements among the regions, gains dominant position by becoming widespread spoken dialects and has a large function among language types and usage areas is in a position of means of communication among speakers of different dialects)-Turkish Linguistic Institution Transcription Signs/ TLITS (transcription marks used to transcribe local oral features existing on the axis of phonetics/ morphology/ lexicon criteria and theoretical/ performance infrastructure of local oral texts, which is collected through the comprehensive compilation work on Anatolian dialectology)-International Phonetic Alphabet/ IPA (standard alphabet type consisting of symbols which is developed with the aim of redacting sound values in international standards, encoding speech sounds of all languages in an exemplary manner, preventing confusion engendered with numerous transcription system by providing correct pronunciation of languages and developing a separate symbol for each sound) sounds.

In psycholectology as a result of researches carried out with other variation method in the axis of linguistic approaches it was emphasized by psycholectologists who draw attention to the term psycho (every kind of psychologic term/ concept/ element in the axis of psychological)-lect (every kind of psycholinguistic variant/ alternate/ range in the axis of psycholinguistical) that psycholinguistic properties which sustain according to psycholinguistics laws, in musicolectology as a result of researches carried out with local variation method in the axis of linguistic approaches it was emphasized by musicolectologists who draw attention to the term musico (every musicologic term/ concept/ element in the axis of musicological)-lect (every kind of musicolinguistic variant/ alternate/ range in the axis of musicolinguistical) that musicolinguistic properties which sustain according to musicolinguistics laws are sustained in the the existence of phonetics/ morphology/ vocabulary criteria together with local/ universal correlations on theorical/ executive infrastructure of Turkish folk music literary/ musical texts

in the axis of performance/ execution display theory (every kind of folkloric term/ concept/ element-

folklinguistical variant/ alternate/ range in the axis of ethnological) which is one of the folklore analysis models and linguistical approaches in ethnomusicology (every kind of ethnomusicologic term/ concept/ element-ethnomusicolinguistical variant/ alternate/ range in the axis of ethnomusicological).

Through this announcement which is to be presented within the scope of the ADVED'15 (International Conference on Advances in Education and Social Sciences); transmission/ adaptation process of psycholect/ musiclect features structured in psycholinguistic/ musicolinguistic axis to Turkish Folk Music Phonetic Notation System Database/ TFMPNS D will be carried out through case of Urfa region.

Keywords: Psycho/ Lect/ Variant/ Psychological Variant/ Dialinguistic Performance, Musico/ Lect/ Variant/ Musicological Variant/ Dialinguistic Performance, Psycholectology/ Psycholinguistics/ Psycholect/ Psycholinguistic Performance, Musiclectology/ Musicolinguistics/ Musiclect/ Musicolinguistic Performance, Turkish Folk Music Phonetic Notation System Database/ TFMPNS D.

Özet

Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi/ THMFNS ulusal/ uluslararası platformlardaki dilbilimsel/ müzikbilimsel uygulamalara paralel bir uygulama başlatabilmek amacıyla İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Programı yüksek lisans tezi kapsamında ilk temelleri atılan, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Programı doktora tezi kapsamında geliştirilecek olan, ses bilgisi/ şekil bilgisi/ söz varlığı ölçütleri ekseninde yerel/ evrensel ilintilerle birlikte Standart Türkiye Türkçesi/ STT (bir toplulukta bölgeler üstü anlaşma aracı olarak tanınıp benimsenen, konuşulan lehçeler/ ağızlar içerisinde yaygınlaşarak hâkim duruma geçen, dil türleri/ kullanıldığı saha içerisinde en geniş işleve sahip olan yerel/ sosyal tabakalara has izler taşımayan, ağızlar üstü/ norm oluşturucu/ varyasyon azaltıcı standart/ prestij varyant/ standart dil), Türk Dil Kurumu Çeviri Yazı İşaretleri/ TDKÇYİ (Anadolu diyalektolojisi üzerine yapılan kapsamlı derleme çalışmaları aracılığıyla derlenen yöresel ağız metinlerinin kuramsal/ icrasal altyapısında ses bilgisi/ şekil bilgisi/ söz varlığı ölçütleri ekseninde varlığını sürdüren yöresel ağız özelliklerini transkript edebilmek amacıyla kullanılan transkripsiyon işaretleri)- Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA (ses değerlerini uluslararası standartta yazıya dökebilme, tüm dillerdeki konuşma seslerini örnek bir biçimde kodlayabilme, dillerin doğru telaffuz edilmesini sağlayarak çok sayıda transkripsiyon sisteminin doğurduğu karışıklıkları önleyebilme, her bir ses için ayrı bir sembol geliştirebilme amacı ile simgelerden oluşturulmuş standart alfabe türü) sesleri üzerinde yapılan notasyon sistemi örneğidir.

Psikolektolojide dilbilimsel yaklaşımlar ekseninde diğer varyasyon yöntemi ile yapılan araştırmalar sonucu psiko (psikobilimsel ekseninde her türlü psikolojik terim/ kavram/ öge)-lekt (psikodilbilimsel ekseninde her türlü psikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme) terimine dikkat çeken psikolektologlarca psikodilbilimsel yasalara bağlı olarak varlığını sürdüren psikolinguistik özelliklerin, müzikolektolojide dilbilimsel yaklaşımlar ekseninde yerel varyasyon yöntemi ile yapılan araştırmalar sonucu müziko (müzikobilimsel ekseninde her türlü müzikolojik terim/ kavram/ öge)-lekt (müzikodilbilimsel ekseninde her türlü müzikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme) terimine dikkat çeken müzikolektologlarca müzikodilbilimsel yasalara bağlı olarak varlığını sürdüren müzikolinguistik özelliklerin halkbilim analiz modellerinden performans/ icra gösterim teori (halkbilimsel ekseninde her türlü folklorik terim/ kavram/ öge-halkdilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme) ve etnomüzikolojide dilbilimsel yaklaşımlar (etnomüzikobilimsel ekseninde her türlü etnomüzikolojik terim/ kavram/ öge-etnomüzikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme) ekseninde sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinlerinin kuramsal/ icrasal altyapısında yerel/ evrensel ilintilerle birlikte sesbilgisi/ şekilbilgisi/ sözvarlığı ölçütleri düzeyinde varlığını sürdürdüğü vurgulanmıştır.

ADVED'15 (International Conference on Advances in Education and Social Sciences) kapsamında sunulacak olan bildiri aracılığıyla; psikodilbilimsel/ müzikodilbilimsel yasalar ekseninde yapılan psikolekt/ müzikolekt özelliklerinin Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Veritabanı/ THMFNS V'nına aktarım/ adaptasyon süreçleri Urfa yöresi örneklemini üzerinden gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Psiko/ Lekt/ Varyant/ Psikolojik Değişke/ Değişkedilbilimsel Performans, Müziko/ Lekt/ Varyant/ Müzikolojik Değişke/ Değişkedilbilimsel Performans, Psikolektoloji/ Psikolinguistik/ Psikolekt/ Psikodilbilimsel Performans, Müzikolektoloji/ Müzikolinguistik/ Müzikolekt/ Müzikodilbilimsel Performans, Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Veritabanı/ THMFNS V.

1. TÜRK HALK MÜZİĞİ FONETİK NOTASYON SİSTEMİ VERİTABANI/ THMFNS V

Müzik türleri içerisindeki ayrıcalıklı yerini kaynağını yöresel ağız farklılıklarında bulan kişiliğinden alan, yarınları ağız farklılıklarından doğan tavrını korumasına ve değişime karşı direnebilmesine bağlı olan Türk halk müziği verimlerinde varlığını sürdüren yöresel ağız özelliklerinin dilbilimsel yasalara bağlı olarak ses

bilgisi/ şekil bilgisi/ söz varlığı ölçütleri ekseninde Standart Türkiye Türkçesi/ STT-Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ TDKÇYİ ile transkript edildiği, müzikolojik yasalara bağlı olarak ise etnomüzikolojide dilbilimsel yaklaşımlar-performans/ icra gösterim teori ekseninde yapılanan sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan türkülerin kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren Türk halk müziği yöresel ağız özelliklerinin de Standart Türkiye Türkçesi/ STT-Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ TDKÇYİ ile transkript edildiği, diğer dünya dillerinde de var olan bu gerçeğin yerel/ evrensel standartlarca varlığı/ kullanılabilirliği çeşitli alanlar üzerinde tescillenmiş olan Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA sesleri aracılığıyla notasyona aktararak aslına en uygun şekilde tekrar tekrar seslendirilebileceği dilbilimi/ müzikoloji kaynak ve otoritelerince tespit edilerek onaylanmıştır (Radhakrishnan, 2011: 422-463).

Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi/ THMFNS; ulusal/ uluslararası platformlardaki uygulamalara paralel bir uygulama başlatabilmek amacıyla İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Programı yüksek lisans tezi kapsamında önerilen, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Programı doktora tezi kapsamında geliştirilecek olan, sesbilgisi/ şekil bilgisi/ söz varlığı ölçütleri ekseninde yerel/ evrensel ilintilerle birlikte Standart Türkiye Türkçesi/ STT (bir toplulukta bölgeler üstü anlaşma aracı olarak tanınıp benimsenen, konuşulan lehçeler/ ağızlar içerisinde yaygınlaşarak hâkim duruma geçen, dil türleri/ kullanıldığı saha içerisinde en geniş işleve sahip olan yerel/ sosyal tabakalara has izler taşımayan, ağızlar üstü/ norm oluşturuca/ varyasyon azaltıcı standart/ prestij varyant/ standart dil: Demir, 2002/ 4: 105-116), Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ TDKÇYİ (Anadolu diyalektolojisi üzerine yapılan kapsamlı derleme çalışmaları aracılığıyla derlenen yöresel ağız metinleri ses bilgisi/ şekil bilgisi/ söz varlığı ölçütleri özelliklerini transkript edebilmek amacıyla kullanılan transkripsiyon işaretleri: TDK, 1945: 4-16) ve Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA (ses değerlerini uluslararası standartta yazıya dökebilme, tüm dillerdeki konuşma seslerini örnek bir biçimde kodlayabilme, çok sayıda transkripsiyon sisteminin doğurduğu karışıklıkları önleyebilme, her bir ses için ayrı bir sembol geliştirebilme amacı ile işaret ve simgelerden oluşturulmuş standart alfabe türü: IPA, 1999) sesleri ekseninde yapılan fonetik notasyon sistemi örneğidir (Demir, 2011).

Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Veritabanı/ THMFNS V; Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Alfabe Veritabanı/ THMFNS AV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Ses Veritabanı/ THMFNS SV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sözlük Veritabanı/ THMFNS SzV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Eser Veritabanı/ THMFNS EV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonetik Terapi Uygulamaları/ THMFNS FTU & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonotaktik Farkındalık Yetileri Gelişim Süreçleri/ THMFNS FFYGS & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonotaktik Olasılık Hesaplayıcı Veritabanı/ THMFNS FOHV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi İşitsel Ayırt Etme Testi/ THMFNS İAT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Artikülasyon Testi/ THMFNS AT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sesçil Çözümleme Testleri/ THMFNS SÇT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sesbilgisel-Şekilbilgisel-Sözvarlıksal Ölçütleri Belirleme Testi/ THMFNS SŞSÖBT vb gibi verileri de bünyesinde barındırmaktadır (Bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Eser Veritabanı/ THMFNS EV: Standart Türkiye Türkçesi/ SST ve Urfa/ Kerkük/ Taleffer Ağızları Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ UKTA TDKÇYİ ile metinsel/ müzikal transkripsiyon (Özbek, 2010: 254-255 & Demir, 2011: 246).

YÖRESİ: URFA

KİMDEN ALINDIĞI:
MUKİM TAHİR

DERLEYEN & NOTAYA ALAN:
MUZAFFER SARISÖZEN
OKUYAN:
TENEKECİ MAHMUT GÜZELGÖZ

Gele Gele Geldim Bir Kara Daşa

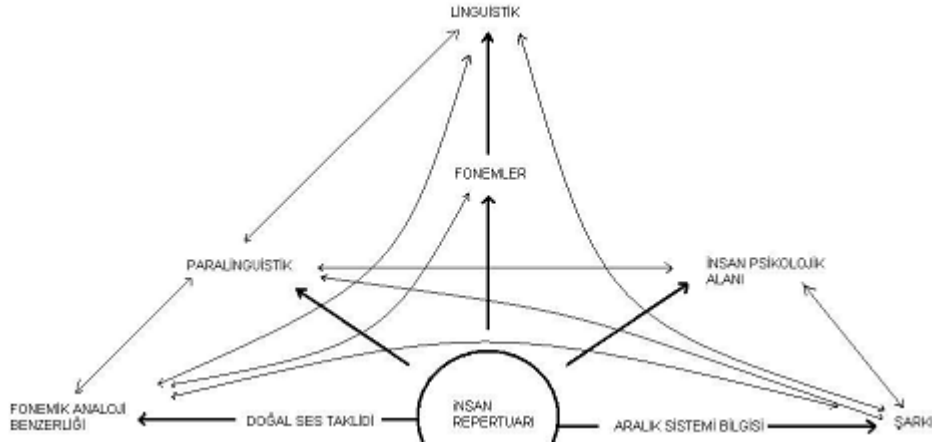
2. TÜRK HALK MÜZİĞİ FONETİK NOTASYON SİSTEMİ/ THMFNS PSİKOLEKTOLOJİ/ PSİKOLİNGÜİSTİK/ PSİKOLEKT/ PSİKODİLBİLİMSEL PERFORMANS SÜREÇLERİ

Psikolektoloji alanında yapılan araştırmalar sonucu psiko (psikobilimsel ekseninde her türlü psikolojik terim/ kavram/ öge: [Url <https://tr.wikipedia.org/wiki/Psikoloji>](https://tr.wikipedia.org/wiki/Psikoloji) & [Url <https://en.wikipedia.org/wiki/Psycholinguistics>](https://en.wikipedia.org/wiki/Psycholinguistics))-lekt (psikodilbilimsel ekseninde her türlü psikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme: Baker vd, 2001: 685-702) kavramlarının birleşimi ile oluşan psikolekt (içsel/ beyinsel/ ussal dil kullanım tür ve biçimleri: Cook, 1988: 12-17 & Hickok, 2001: 225-235 & Ramus vd, [Url<http://www.lscp.net/persons/dupoux/papers/Ramus_CJKD_2008_Acquisition_Phonology.Labphon10.pdf>](http://www.lscp.net/persons/dupoux/papers/Ramus_CJKD_2008_Acquisition_Phonology.Labphon10.pdf)) teriminin diğer varyasyon yöntemi (dilde varyantlaşma/ çeşitlenme nedenleri: dil dışı diğer etkenler: bölge/ etnik köken/ toplumsal gruplar/ dil ilişkileri/ meslek/ toplumsal statü/ eğitim/ inanç/ bağlam/ yaş/ cinsiyet/ seks faktörü/ fizyolojik-psikolojik özellikler vb: Demir, 2009: 93-106 & Chambers & Trudgill, 1998: 57-68) ve bölgesel türler (ölçünlü/ yerel müzikler arasında yer alan belirli yerleşim alanlarına özgü sözel bildirişim süreçleri ile aktarılan bölgesel dil kullanım tür ve biçimleri: İmer, 1987: 213-230) ekseninde psikolinguistik özellikler (psikodilbilimsel performans süreçleri: sesbilgisel farkındalık yetileri: sesbilgisel işlem süreçleri: sesbilgisel hatırlama/ kodlama/ hafıza/ sesletim/ işleme/ manipule/ strateji, bilişsel bilgi örgütlenme, sesçil motor planlama, ses dağılıcı potansiyeli, uygulamalı/ işlevsel dilbilim düzeyinde bilişsel/ davranışsal/ edinimsel ölçütler: verici/ konuşur-alıcı/ dinler kitle ilişkisi ile yapılan dilsel davranış tür ve biçimleri: dilsel bellek/ algılama/ kavrama/ hatırlama/ veri/ dönüt, alıcı/ gönderici arası dilsel kodlama/ çözümlenme süreci: Altmann, 2001: 129-170) & (Altıparmak & Kuruoğlu, 2014: 241-254) çerçevesinde sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinlerinin kuramsal/ icrasal altyapısında yerel/ evrensel ilintilerle birlikte sesbilgisi/ şekilbilgisi/ sözvarlığı ölçütleri düzeyinde varlığını sürdürdüğü psikolektologlarca vurgulanmıştır (Özbek, 2010) & (Campbell & Heller, 1981: 3-14) & (Gürkan, 2008: 6-87) & [Url <http://en.wikiversity.org/wiki/Psycholinguistics/Language_and_Music>](http://en.wikiversity.org/wiki/Psycholinguistics/Language_and_Music)).

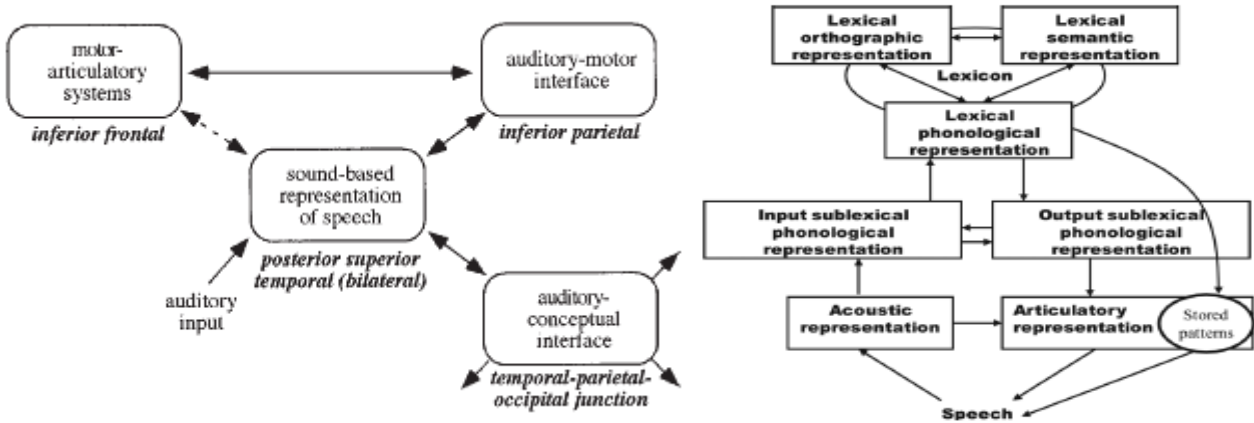
Sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Urfa Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri psikolektoloji/ psikolinguistik/ psikolekt/ psikodilbilimsel performans özellikleri; söz varlığı ölçütleri (Standart Türkiye Türkçesi/ STT yazı dilinden düşmüş olmasına karşın Urfa/ Kerkük/ Talaffer Ağızları/ UKTA'nda yaygın bir biçimde kullanılan, Urfa yöresine ait 128 adet Türk halk müziği edebi/ müzikal metninde yer alan yerel/ yöresel kelimelerin/ sözcüklerin Arapça-Farsça karşılıkları, mecazi anlamları, halk dilinde bulunuş ve kullanış biçimleri: a, 'aceb, acı, 'aff, ağla-, ah, ah, akıt-, 'akl, Allah, aman, amayın, amman, an-, arz, arzu, 'Ası, 'asi, aslan, 'aşık, 'aşinā, 'aşk, ateş-ı aşk, ay, ayrıl-, ayrılıh, 'aziz, bağı, bağı dil, bağla-, bağı, baht, bahtiyar, bari, baş, bat-, bayram, beçare, bed, behr-ı melāl, beht, behtilī, bel bağla-, belā, belki, bellī, bēmal elinden, bend, beste, bēter, beygāne, bēzar, bēzen-, biraq-, bī-çāre, bildig, billah, bir, boş, boz-, bozul-, bölen-, bulan-, bunca, burca, buy, bük-, bürü-, cadı, can, cānān, cefā, celal, cellad, cevher, cevher-ı cān, cevr, ceza, ciger, cism, cism-ı gem-ālūde, ciyer, cūda, cūnūn, çapkın, çara, çare, çat-, çatal yürekli, çek-, çektir-, çile, çirkın, çök-, çürü-, çürüt-, dād, dağı, dağla-, dağlat-, dar, darıl-, darlık, deg-, delī, del'olub, derd, derin, dermān, dert, derūn, deva, dey-, dil, dil-ı na-şād, dilber, dildār, dile-, dille, dilēy, din, divana, divanı, dol-, dola-, doy-, duman, duy-, düğüm, dür-, düş, düş-, düşün-, ebedī, eda, efkār, ehd, 'ela, ehl, ehvāl, el, el-aman, elem, eman, emin, eren, erī-, erit-, esrar, 'erzihal, 'eşik, 'eşk, 'et-, etha, eyvah, ezā, 'ezāb, ezel, ezil-, ezme, feda, feleg, felek, feryād, feyz, fiğan, firket, firāk, gir-, giriftar, giryān, gönil, gönül, gönül, göyün, gözel, gözyaşı, güc, gül-, güldür-, gün, günah, gürūh, güven-, güzel, geddār, geflet, gem, gerib, gerip, gufran, Hak, hakiki, Hak, hal, hal, hāl, hālet, har, harāb, haraba, harābezār, hasta, hasta, hava, havayı, hayın, hayran, heber, heç, helbet, hendān, heram, heremzada, hesed, hesret, heste, heşr, hevā, hēy, hēyāl, heyran, hicr, hicran, hoş, idam, ihsan, ihsān, ilāh, iman, imān, imdāt, incī-, incit-, insaf, 'irfan, istidād, iste-, işallah, iş, 'ıynat, kaçır-, kader, kafa, kaahr, kalb, kan-, kara, karib, kebr, keda, keder, kelb, kerib, kıy-, kıyamət, kibar, kıklaş-, kōr, korh-, korq-, koyun, kör, kudret, kul, kurban, kırtar-, kırtuluş, kül, küsī, lal, layih, lokman, lutf, maħmur, maħmura, ma'il, maħsad, māye, me'asi, me'yūs, Mecnūn, meded, meftun, meşşer, meħzun, melāl, meleg, melhem, melil, melul, merħamet, mest, mesti, Mevlā, mēyhoş, mezar, mezār, mezere, mıngır, mırız, miħnet, Mislīm, Mōvla, muħabbet, Muħammed, murād, mutlak, mübareg, müdhiş, mühtac, müşkil, na'il, naçar, nafiye, naħoş, nālān, nāle, namus, nār, nasıl, na-şād, naz, nāzenin, ne, nēdem, nēdim, nennī, nērde, nēre, nesib, nesihet, neva, neydī, nēydīm, neyīme, nēyle-, Nezif, nezir, nice, niçin, nida, nigāh, nihāyet, niye, oħşa-, oğır, of, oy, oyna-, öl-, ömr, öp-, ört-, öyle, öz, parla-, pek, perī, perīşān, pervāne, pīr, razi, rehet, rehm, rū'yā, ruh, sa'adet, sabir, sade, sāde, safvet, Safya, sağ, sağıl-, sağlığı, Sakıp, salaca, sanki, san-, sar-, saral-, sarar-, sav-, sebeb, sedā, sefa, seħep, sekran, selam, serhoş, ses, sev-, sevda, seyran, séyret-, siħhat, sızı, sızla-, sızlat-, sila, sine, sol-, son, sor-, söle-, söyle-, söz, sūrete, sūzan, sür-, süz-, şad, şakı-, şarkı, şaşır-, şāyeste, şēn, şēyda, şingır, şirīn, şivan, şivekār, şuh, tākat, tālib, taliħ, tekdir, temennā, temkin, tesħir, teslim, tıg-ı cevr, töbe, tüken-, uç-, ulı, unūd-, unūt-, usan-, uy, ümīd, ümr, üreg, ürek, 'üşşak, vah, vallah, vay, vaz, vefa,

velvele, véran, véranı, vijdân, viran, visâl, vur-, vurğın, vusl, vuslât, ya, yadé, yağ-, yak-, yalan, yaldad-, yaléli, yalnız, yalvar-, yaman, yan-, yangınlı, yar, yar-, yara, yarat-, yâre, yâren, yarval-, yas, yaşa, yaş, yavrü, yazı, yazıg, yêsîr, yéter, yıq-, yıqıl-, yorı-, yosma, yüce, yüreg, yürek, zahar, zalim, zalim, zâlim, zann, zapt, zar, zarı, zay, zehir, zehm, zerar, zevâl, zevk, zevk-yâb, zindân, zulmet, zulum, zülf, zülûf vb) olmak üzere bir düzeyde değerlendirilmiştir (Özbek, 2010: iii-iv, 1-10, 11-19, 34-41, 97-112, 113-253, 330-336) & (Özbek, 1972) & (Şahinalp, 2006: 105-127) & (Özçelik, 1997) & (Buluç 1973-74: 49) & (Buran, 2011: 41-54) & (Boz, 2008: 152-166) & (Sarı & Sözer, 2013: 2205-2218) & (Yavuz, 2009: 2358-2368) & (Nakiboğlu, 2015: 272-286). (Bkz Şekil 2-3 & Tablo 1).

Şekil 2. Psikolektoloji/ Psikolinguistik/ Psikolekt/ Psikodilbilimsel Performans Özellikleri Grafik/ Çizelge/ Diagram Örneklemini (Wishart, 1996: 286).

Şekil 3. Psikolektoloji/ Psikolinguistik/ Psikolekt/ Psikodilbilimsel Performans Özellikleri Grafik/ Çizelge/ Diagram Örneklemini (Hickok, 2001: 227) & (Ramus vd, Url <http://www.lscn.net/persons/dupoux/papers/Ramus_CJKD_2008_Acquisition_Phonology.Labphon10.pdf>).

Tablo 1. Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi/ THMFNS Psikolektoloji/ Psikolinguistik/ Psikolekt/ Psikodilbilimsel Performans Özellikleri

Cins/ Cinslik/ Cinsiyet Figürü/ Prototipi/ Profili	Kaynak Kişi Künye Bilgileri	Psikolektoloji/ Psikolinguistik/ Psikolekt/ Psikodilbilimsel Performans Özellikleri
Abdullah Balak Eril/ Erkek	1938, Urfa doğumlu. Matematik öğretmeni. Besteci; saz çalar, hoyrat ve türkü okur.	Felek sen ne feleksen Bağrım ettin elek sen Aldın gül yüzlü yarım Daha neme gereksen
Ahmet Uzungöl Eril/ Erkek	1930, Urfa doğumlu. Milli eğitim müdürlüğünde memur. Mevlithanlık yapar. Gazel, hoyrat ve türkü okur. 1992 yılında vefat etti.	Aşkı ebedidir erecek sanma zevâle Dönsem elem-i kaçır-ı firâkıyla hilâle Beygâne-yî gemdim seni ben görmeden evvel Ettin bugün eglencemî feryâd ile nâle

Ahmet Yılmaztaş Eri/ Erkek	1920, Urfa doğumlu. Kebapçılık yapar. Hoyrat ve türkü okur.	Yeşil olur şu Urfanın fıstığı Kuş tivinden Halil Beg'in yastığı Nafiledir şu zamanın dostluğu Nafiledir şu dünyanın dostluğu
Bakır Yurtsever Eri/ Erkek	1909, Urfa doğumlu. Mevlithanlık, bekçilik ve müezzinlik yapar. Gazel, hoyrat ve türkü okur. 1985 yılında vefat etti.	Ah demeden Kardaş çürüdüm ah demeden Cigerim göz göz oldı Kan dükürür ah demeden yar yar
Cemil Cankat Eri/ Erkek	1913, Urfa doğumlu. Şoförlük yapar. Besteci, hoyrat ve türkü okur. Birçok türküsünü plaklara okumuştur. 1976 yılında vefat etti.	Evmizin önünden gelir geçersin Kanımı kadehe koyar içersin dağların kurdu Ya beni alırsın ya vazgeçersin Anam ağlama ciğer dağlama
Fatma Sabırlı Dişil/ Kadın	1908, Urfa doğumlu. Ev hanımı. Hafızasında birçok hikâye, hoyrat ve mani vardır. 1980 yılında vefat etti.	Géceler yarım oldu aman anam geribem Ağlamak kârım oldu aman anam geribem Her dertten yıkılmazdım aman anam geribem Sebebim zalım oldu aman anam geribem
İbrahim Özkan Eri/ Erkek	1948, Urfa doğumlu. Çiftçilikle uğraşır. Besteci, ut çalar, hoyrat ve türkü okur.	Çal çoban çal beni yandır Uzahtan geç beni kandır Dertli olanlar bilir Yırlayacağı zamandır
Hamit Belli Eri/ Erkek	1925, Urfa doğumlu. Mevlithanlık yapar, gazel, hoyrat ve türkü okur.	Aney keribem kardaş bu vatanda Oğul gerip bülbül ötende Geriblig yaman olur Baş yastığa yetende
Hamza Şenses Eri/ Erkek	1904, Urfa doğumlu. Besteci, bağlama, cümbüş ve tambur çalar, hoyrat ve türkü okur. Türkülerinin çoğunu plaklara okumuştur. 1947 yılında vefat etti.	Géceler yarım oldu Ağlamak kârım oldu Her dertten yıkılmazdım Nazım sebebim zalım oldu Zalim elinden vah vah yar yar
Kadir Yılmaz Eri/ Erkek	1926, Urfa doğumlu. Hükümet konağında hizmetli. Hoyrat ve türkü okur.	Derdî bile Tebip yoh kardaş derdî bile Tebip dermana gëtti Getirdi derdî bile
Mahmut Güzelgöz Eri/ Erkek	1919, Urfa doğumlu. Esas mesleği tenekeciliktir. Mevlithanlık yapar. Gazel, hoyrat ve türkü okur. 1988 yılında vefat etti.	İnciler kilelendi Tim'inler silelendi Sen benden ayrılalı Benzime kül elendi
Mahmut Yapar Eri/ Erkek	1919, Urfa doğumlu. Esas mesleği imamlıktır. Gazel, hoyrat ve türkü okur. 1989 yılında vefat etti.	Aman aman ben de gülem Açılmış kurban ben de gülem Gönlü şad olan gülsün kurban Gün olur ben de güllem aman aman
Mehmet Şenses Eri/ Erkek	1907, Urfa doğumlu. Esas mesleği ayakkabıcılıktır. Hoyrat ve türkü okur. 1949 yılında vefat etti.	Giderim ben de ben de Bir ayvam kaldı sende Ayva gibî sarardım Din iman yok mı sende
Mukim Tahir Eri/ Erkek	1900, Urfa doğumlu. Esas mesleği çiftçiliktir. Beste yapar, saz ve tambur çalar, gazel, hoyrat ve türkü okur. 1945 yılında vefat etti.	Yaram sızlar Oğ degmiş kardaş yaram sızlar Yarasızlar halından Ne bilsin kibar yaram sızlar
Nafi Budak Eri/ Erkek	1912, Urfa doğumlu. Plak satış dükkânı vardır. Hoyrat ve türkü okur. 1949 yılında vefat etti.	Bülbüller düğün eyler Bilmem ki ne gün eyler Ben felege neyledim uy uy Feleg bildiğin eyler

Ömer Alaybeyi Eri/ Erkek	1894, Urfa doğumlu. Çiftçilikle uğraşır. Belediye başkanlığı yapmıştır. Uzun hava ve türkü okur. 1950 yılında vefat etti.	Annama söyleyin malımı satsın Kanlı kömlegimı bağına bassın Nişanım gözeldir arkadaşım alsın Karadaşım almassa �llere çalsın
Seyfettin Sucu Eri/ Erkek	1942, Urfa doğumlu. Esas mesleği dokumacılıktır. Hoyrat ve t�rk� okur, popüler bir sanatçıdır. 1987 yılında vefat etti.	Kes zülfün herac öyle �urtar ben� bu �andan G�zel elinden yar �irin elinden yar yar
Not: Urfa/ Kerkük/ Tal�ffer Ağızları Türk Dil Kurumu �eviriyazı �şaretleri/ UKTA TDK�Y� ve Standart Türkiye Türkçesi/ STT ile transkript edilmiş olan 128 adet Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin ve 1967-1987 yılları arasında musiki meclislerinde canlı olarak kaydedilmiş müzikler ile taş plak kayıtları ekseninde bilimsel derleme kuralları gereğince y�re müziğine h�kim 1'i dişil/ kadın 18'i eri/ erkek olmak üzere toplam 19 okuyucu/ kaynak kişiden derlenen yerel/ yöresel ses kayıtlarının kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren psikolektoloji/ psikolinguistik/ psikolekt/ psikodilbilimsel performans özellikleri irdelenmiştir.		

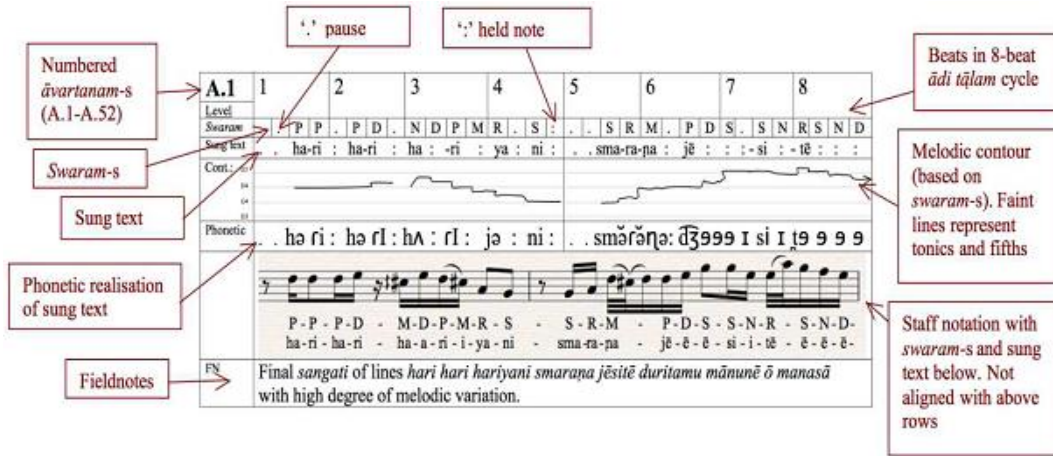
3. TÜRK HALK MÜZİĞİ FONETİK NOTASYON SİSTEMİ/ THMFNS MÜZİKOLEKTOLOJİ/ M ZİKOLINGUISTİK/ MÜZİKOLEKT/ MÜZİKODİLBİLİMSEL PERFORMANS SÜREÇLERİ

Müzikolektoloji alanında yapılan araştırmalar sonucu m ziko (müzikbilimsel ekseninde her türlü müzikal terim/ kavram/  ge: Hacıoğlu, 2009: 23-24, 74-77)-lekt (müzikodilbilimsel ekseninde her türlü müzikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme: şenel, 1997-98: 1-3) kavramlarının birleşimi ile oluşan müzikolekt (s zibilimsel/ sesbilimsel/ icra gösterimsel müzik dili kullanım tür ve biyimleri: Stone, 2008: 51-53) teriminin yerel varyasyon yöntemi (müzikte varyantlaşma/ çeşitlenme nedenleri: müzik dışı yerel etkenler: bölge/ etnik köken/ toplumsal gruplar/ dil ilişkileri/ meslek/ toplumsal statü/ eğitim/ inanç/ bağlam/ yaş/ cinsiyet/ seks faktörü/ boyutu vb: Y re, 2012: 563-585 & Güven, 2013: 150-161) ve bölgesel türler (ol c nl / yerel müzikler arasında yer alan belirli yerleşim alanlarına özgü sözel bildirişim süreçleri ile aktarılan bölgesel müzik dili kullanım tür ve biyimleri: Mustan Dönmez, 2011: 149-164) ekseninde müzikolinguistik özellikler (prerasyonel/ prelinguistik/ presanatsal sözlü kültür psikodinamiği ve performans fikirleri: Feld & Fox, 1994: 25-53-geçici/ akıcı/ sızıcı seslerin ardışık boğumlanması ve diziliş organizasyonları: Antovi , 2005: 243-257-sesel/ sözel/ yazınsal performatif edim tür ve biyimleri: Radhakrishnan, 2011: 422-463)  er evesinde sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin kuramsal/ icrasal altyapısında yerel/ evrensel ilintilerle birlikte sesbilgisi/ şekilbilgisi/ sözvarlığı ol tleri düzeyinde varlığını sürdürdüğü m zikolektologlarca vurgulanmıştır ( zbek, 2010) & (Demir, 2011) & (Aydemir, Url <http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/kasim_aydemir_turku_dilbilimsel.pdf>).

Sözel/ sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Urfa Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri m zikolektoloji/ müzikolinguistik/ müzikolekt/ müzikodilbilimsel performans özellikleri; biyimsel  zellikler (Urfa/ Kerkük/ Tall fer Ağızları TDK  eviriyazı  şaretleri/ UKTA TDK Y  ekseninde transkript edilmiş olan Urfa yöresine ait 128 adet Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri şiir tür ve biyimleri: mani/ 66, hoyrat/ 21, koşma/ az sayıda, türkü/ 51, gazel/ makam, murabba/ 1 ve muhammes/ 1), ol sel özellikler (divan/ halk edebiyatına özgü vezinsel unsurlar ekseninde yapılanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri ol  / uyak tür ve biyimleri: sayıca az olmakla birlikte aruz ol s yle söylenmiş divan tarzı şiirlerin yanı sıra sayıca çok olan 5, 6, 7, 8 ve 11'li hece ol s  kalıpları ile uyağın her türünün yanı sıra sayıca çok olan 1/ 2  ns z uyuşmasına dayalı yarım uyak), edebi sanatlar (sözel/ sanatsal performans/ icra gösterim unsurları ekseninde yapılanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri edebi/ müzikal tür ve biyimleri: teşhis, teşbih, cinas, telmih ve tecnis, mahmudiye, mesnev , ibrahim , beşir , acem, elezber, divan), anlatımsal/ ifadesel özellikler (günlük konuşma diline uyan doğal söyleyiş unsurları ekseninde yapılanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri ifade tür ve biyimleri: kısa/ devrik/ soru c mleri, hitap/ seslenme kelimeleri, kelime/ anlam/ ses/ ol  / uyak tekrarları-s z  şiire dönüştürebilme ustalığı, sevginin/ aşığın niteliği, sevginin ifadesi, özel isimler, tarihi/ mitolojik şahsiyetler, şahıs/ unvan/ topluluklar, zaman/ mek n, ülke/ şehir/ yer adları, medeni hayat,  zl  sözler, yargı, deyimler, yerel kelimeler, taklidi sözler, önlemler vb gibi ifadesel ögeler ve maddi kültür ögelerini bünyesinde barındıran ezgili manzum halk edebiyatı ürünleri),  alıp-söyleme geleneği (halkbilim analiz modellerinden performans/ icra gösterim teori ekseninde yapılanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri sesel/ sözel icra tür ve biyimleri: geleneksel öz/ tür/ biyim çeşitliliğine, orijinal ritim/ parlak ifade/    oktav ses genişliğine sahip olan sanatkarların/ hafızların/ mevlidhanların/ hanendelerin/ zakirlerin

köy odaları/ sıra geceleri/ dağ yatıları vb müesseselerde mahalli makam ekolüne/ fasıl tertibine dayalı sistemli tek-solo/ çifte-koral müzikal icra/ musıkî âlemi), eser yorumlama kriterleri (Türk halk müziği edebi/ müzikal metinleri yorumlama tür ve biçimleri: artistik/ sanatsal dışavurumlar, hareketli/ durağanlığı kıran-gerginlik/ rahatlatma hissi oluşturan-soru/ cevap/ belirsizlik/ ısrar etme anlatım özelliği taşıyan sade/ süslü nüanslar), Urfa dini/ tasavvufi müzik profili (farklı dinlere/ kültürlere/ medeniyetlere özgü dinsel/ kültürel/ müziksel verileri bünyesinde barındıran Urfa yöresi ilk kilise müziğinin ana merkezidir. Diğer bölgelerin dini musikisinden çok farklı özelliklere sahip olan dini musiki türü yörede çifte olarak adlandırılmıştır. Ezgi profili: ezgisel yapı kıvrak/ coşkulu/ ritmikdir. İcra profili: musiki meclislerinde toplu olarak icra edilen koral ezgilere çifte, ritimsiz uzun hava tarzında icra edilen solo icralara tek denilmektedir. Usul profili: on sekizlik usul daha az, sofyan, sengin semai ve eksik ölçü ise sık kullanılmaktadır. Özellikle curcuna ve aksak semai olarak ölçülen ezgilerin ritminin son üçlüsünde şana bölümüne geçilmektedir. Makam profili: hicaz, uşşak, hüseyini, muhayyer, hicazkar, saba, rast, segah, mahur, karcıgar, gerdaniye vb makamlar/ diziler kullanılmaktadır. Çalgı profili: def adı verilen büyük bendirlerle icraya eşlik edilmektedir. Güfte profili: söz ön planda olan sözel icra türlerinde aynı güfte değişik ezgilerle birlikte okunabilmektedir. Kaynak kişi profili: Ahmet Uzungöl, Eskici Dede Osman Aydın, Hafız Halil Uzungöl, Şih İbrahim Karataş, Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Hacı Nuri Hafız, Saatçi Yusuf Özer, Şevki Hafız Altıngöz, Akif Baybostancı vb isimler yer almaktadır. Eser profili: mecnun isen ey dil sana Leyla'mı bulunmaz, ey dide nedir uyku gel uyan gecelerde, arzuhal için sultana geldim, aşkınla bu Uşşakı şahaneye dönderdin, ben bir Yakub idim kendi halımda, ben bu dağın ağacıyam, cana bizim esarımız imlalere sığmaz, ey rahmeti bol padişah, cöster cemalin şemini, medine daşına bak, rahmeyle bu dil hastayı naçare ilahi, gel ey derdile yanıcı, mevlam derki doğruca gel, yeşil ördek olsam yarin gölünde, mesti hayranım, ne gam yersin be hey asi günahkar, hoca Efendi vb eserler bulunmaktadır) olmak üzere altı düzeyde değerlendirilmiştir (Özbek, 2010: iii-iv, 5-9, 11-19, 34-41, 97-112, 113-253, 330-336) & (Buluç, 2007) & (Öksüzöğlü & Özkan, 2010: 395-411) & (Gürbüz & Şahin, 2012: 1633-1656) & (Macit, Url <http://www.millifolklor.com>) & (Altıngöz, Url <http://www.urfakultur.gov.tr/ Eklenti/ 22148,urfa-muzigi-hakkında.pdf?0>) & (Url<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,80854/urfa-tarihinde-musikin-in-izleri.htmlZ>). (Bkz Şekil 4 & Tablo 3-4).

Şekil 4. Müzikolinguistik yetileri grafik/ çizelge/ diagram örnekleme (Radhakrishnan, 2011: 429).

Tablo 3. Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi/ THMFNS Müzikolektoloji/ Müzikolinguistik/ Müzikolekt/ Müzikodilbilimsel Performans Özellikleri

Gele gele geldik bir kara taşa/ jële jële jeldic bir kara taşa Gele gele geldim bir çara daşa/ Gêlê gêlê geldüm bir kara daşa			
Yöresi: Urfa			
Kimden Alındığı: Mukim Tahir-Eril/ Erkek			
Derleyen & Notaya Alan: Muzaffer Sarısözen-Eril/ Erkek			
Okuyan: Tenekeci Mahmut Güzelgöz-Eril/ Erkek			
TRT THM Repertuarı Sıra No: 701			
Standart Türkiye Türkçesi/ STT	Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA	Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ TDKÇYİ	Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA
Gele gele geldik bir kara taşa	jële jële jeldic bir kara taşa	Gele gele geldim bir çara daşa	Gêlê gêlê geldüm bir kara daşa

Yazılanlar gelir sağ olan başa (aman efendim)	jazulanlar gelir sa: olan başa aman efendim	Yazılanlar gelir sağ olan başa aman efendim	jazulanlar gelir sag olan başa aman efendüm
Bizi hasret koyar kavim kardaşa	bizî hasret kojar kavim kardaşa	Bizî hesret koydı kavim kardaşa	Büzü hesret kojdı kavım kardaşa
Bir aylık bir yoksulluk bir ölüm (aman efendim)	bir ajrulık bir joksuluk bir ölym aman efendim	Bir ayrılık bir yoşulluk bir ölüm aman efendim	Bir ajruuluk bir joşulluk bir aylim aman efendüm
Nice sultanları tahttan indirir	niçe sultanları tahttan indirir	Nice Süléymanları tahttan endirir	Niçe şeleymanları tahttan endürür
Nicesinin gül benzini soldurur (aman efendim)	niçesinin gül benzini soldurur aman efendim	Nicesinin gül benzini soldirir aman efendim	Niçesünün gül benzini soldurur aman efendüm
Niceleri dönmez yola gönderir	niçeleri dönmez jöta jönderir	Nicesini dönmez ele gönderir	Niçesünü dænmez ele gænderür
Bir aylık bir yoksulluk bir ölüm (aman efendim)	bir ajrulık bir joksuluk bir ölym aman efendim	Bir ayrılık bir yoşulluk bir ölüm aman efendim	Bir ajruuluk bir joşulluk bir aylim aman efendüm
Not 1. Anadolu ağız araştırmalarında çeviri yazı sistemleri: standart yazım/ transkripsiyon/ varyasyon yöntemi ekseninde Standart Türkiye Türkçesi/ STT ile transkript edilmiştir (Demir, 2002/ 4) & (Demir, 2010: 93-106) & (Demir, 2012: 1-8) & (TRT THM Repertuarı Nota Arşivi: Url < http://www.trtnotaarsivi.com/thm_detay.php?repno=701&ad=GELE%20GELE%20GELD%20DDK%20B%20DR%20KARA%20TA%20EA >)	Not 2. IPA Turca: Kural Tabanlı Türkçe Fonetik Dönüştürücü Programı/ KTTFDP (Bicil & Demir, 2012) ekseninde Türk alfabesindeki harflerin IPA karşılıkları ve ses tanımları (Pekacar & Güner Dilek, 2009: 584-588)-Türkiye Türkçesi Söyleyiş Sözlüğü/ TTSS sesbilim Abecesi: ünlü ve ünsüzlerin IPA karşılıkları (Ergenç, 2002: 46-47) aracılığıyla Uluslararası Fonetik Alfabe/ Uluslararası Sesbilgi Alfabeti/ IPA ile transkript edilmiştir.	Not 3. Etnomüzikolojide dilbilimsel yaklaşımlar: müzikolojik veri kaydetmede fonetik yazı kullanımı: ağız dokümantasyonunun dilbilimsel ve müzikolojik ekseninde gerekliliği: Türk halk müziği yöresel ağız özelliklerinin fonetik notasyonu (Demir, 2011) yöntemi ekseninde Urfa/ Kerkük/ Tallâfer Ağızları Türk Dil Kurumu Çeviri yazı İşaretleri/ UKTA TDKÇYİ: ünlüer-ünsüzler-ayrıt edici işaretler ile transkript edilmiştir (Özbek, 2010: 254-255).	Not 4. Türk dili ağız araştırmalarında Uluslararası Fonetik Alfabe/ Uluslararası Sesbilgi Alfabeti/ IPA kullanımı: Türkiye'de ağız metinlerinin IPA kullanılarak yazıya geçirilmesi (çeviri yazı işaretlerinin TDK-IPA karşılıkları: Pekacar & Güner Dilek, 2009: 576-578, 584-588) yöntemi ekseninde Standart Türkiye Türkçesi/ STT-Türk Dil Kurumu Çeviri yazı İşaretleri/ TDKÇYİ-Uluslararası Fonetik Alfabe/ Uluslararası Sesbilgi Alfabeti/ IPA ile transkript edilmiştir.

Tablo 4. Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi/ THMFNS Müzikolojisi/ Müzikolinguistik/ Müzikolekt/ Müzikodilbilimsel Performans Özellikleri

Gele gele geldik bir kara taş/ jêlê jêlê jeldic bir kara taşa Gele gele geldim bir kara daşa/ Gêlê gêlê geldüm bir kara daşa			
Yöresi: Urfa			
Kimden Alındığı: Mukim Tahir-Eril/ Erkek			
Derleyen & Notaya Alan: Muzaffer Sarısözen-Eril/ Erkek			
Okuyan: Tenekeci Mahmut Güzelgöz-Eril/ Erkek			
TRT THM Repertuarı Sıra No: 701			
Standart Türkiye Türkçesi/ STT	Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA	Türk Dil Kurumu Çeviri yazı İşaretleri/ TDKÇYİ	Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA
Gele gele geldik bir kara taş	jêlê jêlê jeldic bir kara taşa	Gele gele geldim bir kara daşa	Gêlê gêlê geldüm bir kara daşa
Not 1. Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin l. dizisinin kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren ses bilgisi ölçütleri: Standart Türkiye Türkçesi/ STT > Uluslararası Fonetik Alfabe/ Uluslararası Sesçil Alfabe/ IPA: [a] Geniş, düz, öndamaksıl (predorsal) > [ɑ] Geniş, düz, artdamaksıl (postdorsal) - [e] Geniş, düz, öndil (kapalı) > [ɛ] Geniş, düz, öndil (açık) - [i] Dar, düz, ödil (açık) > [i] / [i] Dar, düz, öndil (kapalı) - [b] > [b] Ötümlü, patlamalı, çift dudak - [d] > [d] Ötümlü patlamalı, dilucu-dişardı - [k] Ötümsüz, patlamalı artdamak > [c] Tonsuz, ön damak, patlamalı - [g] Tonlu, ön damak-dil ortası, patlayıcı > [j] Ötümlü, patlamalı dil-artdamak (ön) - [l] > [l] Tonlu, diş eti, yanak akıcı - [m] > [m] Tonlu, çift dudak, genizli - [r] Ötümlü, çok vuruşlu, dilucu-dişeti > [r] Ötümlü, tek vuruşlu, dilucu-dişeti [ʏ] Ötümsüz, sızıcı - [ş] > [ʃ] Ötümsüz, sızıcı, dil-öndamak - [t] > [t] Ötümsüz, patlamalı, dilucu-dişardı. Urfa/ Kerkük/ Talaffer Ağızları Türk Dil Kurumu Çeviri yazı İşaretleri/ TDKÇYİ > Uluslararası Fonetik Alfabe/ Uluslararası Sesçil Alfabe/			

IPA: [i] Kısa, vurgusuz, i/ é arası bir ünlü > [ü] Çok kısa ı- [k] İnce ya da kalın ünlülerle hece kuran, normal k'dan daha arkada teşekkül eden patlayıcı ve kalın olan bir art damak ünsüzü > [k] Tonsuz, arka damak, patlamalı.			
CVCV CVCV CVCCVC CVC CVCV CVCV	CVCV CVCV CVCCVC CVC CVCV CVCV	CVCV CVCV CVCCVC CVC CVCV CVCV	CVCV CVCV CVCCVC CVC CVCV CVCV
Not 2. Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin I. dizesinin kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren şekil bilgisi ölçütleri: V/ C analizi (Gorman, 2013: 39-63): V= Vowel (Ünlü/ Sesli Harf), C= Consonant (Ünsüz/ Sessiz Harf) sembolize etmektedir. V/ C analiz yöntemi türkü metninin tüm dizelerine uygulandığında ses/ hece/ kelime/ cümle dizimsel ölçütler ekseninde farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Örnek: I. kıta III. dize: koyar: CVCVC-koyar: CVCVC-koıdı: CVCCV-koydu: CVCCV			
Gele gele (ge.le ge.le) gel.dik bir kara ta.şa	jele jele (je.le je.le) jel.dic bir kara ta.şa	Gele gele (ge.le ge.le) gel.dım bir kara da.şa	Gele gele (Ge.le ge.le) gel.düm bir kara da.şa
Not 3. Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin I. dizesinin kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren ses/ hece/ kelime/ cümle dizimsel ölçütler: prozodik fonotaktik analiz (Sherer, 1994): (.) = hecesel bölümlenme noktalarını sembolize etmektedir. Prozodik fonotaktik analiz yöntemi türkü metninin tüm dizelerine uygulandığında dilbilimsel/ ritmik-müzikbilimsel/ melodik prozodi örtüşümü kuralları gereğince sesel/ hecesel/ kelimesel/ cümlesel bölümlenme/ vurgu noktaları ekseninde farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Örnek: melodik prozodi>ritmik prozodi: gele>ge.le, jele>je.le, gele>ge.le, gele>ge.le			
Türk Dil Kurumu Sözlük Veritabanı/ TDK SzV	Türkiye Türkçesi Söyleyiş Sözlüğü Veritabanı/ TTSSV	Urfa/ Kerkük/ Tallâfer Ağızları Dizin ve Sözlük Veritabanı/ UKTA DSV	Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sözlük Veritabanı/ THMFNS SzV
gele: gele (TDK STS)-gele (TDK BTS)-gelsin (TDK THADS/ TTAS)-gel, hele gel, haydi gel (TDK TS). geldik: geldi-k (TDK BTS). bir: bir (TDK STS)-bir (TDK GTS)-ber/ bi (TDK TTAS)-bir (TDK TS). kara: kara (TDK GTS)-kara (TDK TTAS)-kara (TDK TS). daşa: taş (TDK GTS)-taş (TDK TTAS)-daş(TDK TS).	je'le: gele > je'le je'ldic: gel-dik > je'l-dic 'bly: bir > 'bly ka'ra: kara > ka'ra 'ta[α: taş-a > 'ta[α	gele: gelmek, bir yere gitmek ulaşmak, varmak. geldim: gelmek, bir yere gitmek ulaşmak, varmak. bir: sayı adı, belirsizlik sıfatı. kara: kara, siyah, kötü, sıkıntılı, yas. daşa: taş.	gele/ je'le/ gele geldik/ je'ldic/ geldim bir/ bir/ bir kara/ ka'ra/ kara daşa/ 'ta[α/ daşa
Not 4. Türk halk müziği edebi/ müzikal metninin I. dizesinin kuramsal/ icrasal altyapısında varlığını sürdüren söz varlığı ölçütleri: Türk Dil Kurumu Sözlük Veritabanı/ TDK SV (Url < http://www.tdk.gov.tr >) & Urfa/ Kerkük/ Tallâfer Ağızları Dizin ve Sözlük Veritabanı/ UKTA DSV (Özbek, 2010: 113-253) & Türkiye Türkçesi Söyleyiş Sözlüğü Veritabanı/ TTSSV (Ergenç, 2002: 46-47) & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sözlük Veritabanı/ THMFNS SzV ekseninde Standart Türkiye Türkçesi/ STT-Türk Dil Kurumu Çeviriyazı İşaretleri/ TDKÇYİ-Uluslararası Fonetik Alfabe/ IPA ile transkript edilmiştir.			

4. BULGULAR

Halkbilim analiz modellerinden performans/ icra gösterim teori teori (halkbilimsel ekseninde her türlü folklorik terim/ kavram/ öge-halkdilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme: Çobanoğlu, 1999) ve etnomüzikolojide dilbilimsel yaklaşımlar (etnomüzikbilimsel ekseninde her türlü etnomüzikolojik terim/ kavram/ öge-etnomüzikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme: Stone, 2008) ekseninde yazınsal/ sözel/ sesel bir performans türü (prelinguistik/ presanatsal bir köken dil) olarak tanımlanan Türk halk müziği edebi/ müzikal metinlerinin (Özbek, 2010) kuramsal/ icrasal altyapısında yerel/ evrensel yazıbilimsel/ sesbilimsel/ müzikbilimsel ilintilerle birlikte sesbilgisel/ şekilbilgisel/ sözvarlıksal ölçütler düzeyinde varlığını sürdüren psikolektoloji/ psikolinguistik/ psikolekt/ psikodilbilimsel performans özelliklerinin (psikobilimsel ekseninde her türlü psikolojik terim/ kavram/ öge-psikodilbilimsel ekseninde her türlü psikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme), müzikolektoloji/ müzikolinguistik/ müzikolekt/ müzikodilbilimsel performans özelliklerinin (müzikbilimsel ekseninde her türlü müzikal terim/ kavram/ öge-müzikodilbilimsel ekseninde her türlü müzikodilsel varyant/ değişke/ çeşitlenme) Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Veritabanı/ THMFNS V (Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Alfabe Veritabanı/ THMFNS AV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Ses Veritabanı/ THMFNS SV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sözlük Veritabanı/ THMFNS SzV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Eser Veritabanı/ THMFNS EV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonotaktik Olasılık Hesaplayıcı Veritabanı/ THMFNS FOHV & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonotaktik Farkındalık Yetileri Gelişim Süreçleri/ THMFNS FFYGS & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi İştisel Ayırt Etme Testi/ THMFNS İAT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Artikülasyon Testi/ THMFNS AT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonolojik Farkındalık Yetileri Öğretim Oturumları/ THMFNS FFYÖÖ & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonolojik Farkındalık Yetileri Kontrol Listesi/ THMFNS FFYKL & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sesçil Çözümleme Testleri/ THMFNS SÇT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Ses Dağarcığı Çözümleme Testleri/ THMFNS SDÇT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Ses Dağarcığı Çözümleme Değerlendirme Formu/ THMFNS SDÇDF & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Fonolojik Farkındalık Yetileri Değerlendirme Grubu/ THMFNS FFYDG & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Sesbilgisel-Şekilbilgisel-Sözvarlıksal Ölçütleri Belirleme Testi/ THMFNS SŞSÖBT & Türk Halk Müziği Fonetik Notasyon Sistemi Ses/ Şekil/ Söz Dağarcığı Çözümleme Testleri/ THMFNS SŞSDÇT vb)'nına aktarım/ adaptasyon süreçlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Altıngöz, İ. H. (y.b.). Urfa müziği hakkında. Url <<http://www.urfakultur.gov.tr/Eklenti/22148,urfa-muzigi-hakkinda.pdf?0>> (Erişim Tarihi: 01.02.2015).
- Altıparmak, A. ve Kuruoğlu, G. (2014). Slips of the Tongue: A Psycholinguistic Study in Turkish Language. Humanities and Social Sciences Review, CD-ROM. ISSN: 2165-6258:3(2).
- Altmann, G. T. M. (2001). The language machine: Psycholinguistics in review. British Journal of Psychology, 92.
- Antović, M. (2005). Musicolinguistics-from a neologism to an acknowledged field. Facta Universitatis Series: Linguistics and Literature 3(2).
- Aydemir, Ö. K. (y.b.). Buldan türkülerinin toplum dilbilimsel ve biliş dilbilimsel açılımı. Url <http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/kasim_aydemir_turku_dilbilimsel.pdf>. (Erişim Tarihi: 26.08.2015).
- Baker, E., Croot, K. ve McLeod, S. (2001). Psycholinguistic models of speech development and their application to clinical practice. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, Vol. 44.
- Bicil, Y. ve Demir, G. (2012). IPA Turca: Kural tabanlı türkçe fonetik dönüştürücü programı/ KTTFDP. TUBİTAK Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü/ UEKAE'nde Çoklu-Ortam Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Laboratuvarı, Gebze/ İstanbul.
- Boz, E. (2008). Ağız atlasları. Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 3/ 3.
- Buluç, S. (1973-74). Tellâfer türkçesi üzerine. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1973-1974, TDK Yayınları, Ankara.

- Buluç, S. (2007). Kerkük hoyrat ve manilerinde başlıca ağız özellikleri. Makaleler/ Sadettin Buluç, (Haz. Zeynep Korkmaz), TDK Yay. 884, Ankara.
- Buran, A. (2011). Türkiye türkçesinin tasnifleri üzerine bir değerlendirme. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/ 1.
- Campbell, W. ve Heller, C. (1981). Psychomusicology & psycholinguistics: Parallel parts or separate ways. Psychomusicology: a Journal of Music Cognition Volume 1, Number 2.
- Chambers, J. K. ve Trudgill, P. (1998). Dialectology. Second Edition, USA: Chambridge University Press.
- Çobanoğlu, Ö. (1999). Halkbilimi kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Cook, N. (1988). Müziğin ABC'si. Çev. Turan Doğan, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.
- Demir, N. (2002/ 4). Ağız terimi üzerine. Türkbilig Yayınları.
- Demir, N. (2009). Ağız dokümantasyonu niçin gereklidir. Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (25-30 Mart 2008 Şanlıurfa), TDK Yayınları, Ankara, 105.
- Demir, N. (2010). Türkçede varyasyon üzerine. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi, 17(2).
- Demir, G. (2011). Dil-müzik ilişkisi ekseninde yapılanan türk halk müziği yöresel ağız özelliklerinin fonetik notasyonu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Programı (Tez Danışmanı: Prof. Erol Parlak), İstanbul/ Türkiye.
- Demir, N. (2012). Türkçe ağız araştırmalarında bazı yöntem sorunları. Diyalektolog Dergisi (Ağız Araştırmaları Dergisi) (4).
- Ergenç, İ. (2002). Konuşma dili ve türkçenin söyleyiş sözlüğü. Multilingual Yabancı Dil Yayınları, Baskı Matbaa, İstanbul.
- Feld, S. ve Fox, A. (1994). Music and language. Annal Review of Antroplogy 23.
- Gorman, K. (2013). Generative phonotactics. Published Doctor of Philosophy Thesis, The University of Pennsylvania Linguistic Department, Pennsylvania.
- Gürbüz, M. ve Şahin, M. (2012). Türk halk müziği söz varlığında coğrafi motifler ve benzerlik analizi. International Journal of Human Sciences [Online]. (9)2.
- Gürkan, G. Ö. (2008). Elektronik müzikte metin organizasyonuna semiyotik yaklaşımlar. YTÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü Duysal Tasarım Programı Lisans Tezi. İstanbul.
- Güven, A. (2013). Toplumsal dilbilimin kapsam alanı. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 13.
- Güven, M. (2013). Türkülerin varyantlaşması. A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 50, Erzurum.
- Hacıoğlu, M. E. (2009). Gaziantep yöresi türkmenleri barak ağız uzun havalarının müzikal analizi. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Programı, İstanbul/ Türkiye.
- Hickok, G. (2001). Functional anatomy of speech perception and speech production: Psycholinguistic implications. Journal of Psycholinguistic Research, Vol. 30, No. 3.
- IPA. (1999). Handbook of the international phonetic association: A guide to the use of the International phonetic alphabet. Cambridge University Press, Cambridge.
- İmer, K. (1987). Toplumsal dilbilimin kavramlarına kuramsal bir bakış ve dil türleri. (URL <<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/1029/12452.pdf>>) (Erişim Tarihi: 19.06.2014).
- Macit, M. (y.b.). Urfa sıra gecelerinde ve musiki meclislerinde okunan gazellerin işlevi. (Url <<http://www.millifolklor.com/tr/sayfalar/87/09.pdf>>) (Erişim Tarihi: 04.06.2015)
- Mustan D. B. (2011). Bölgesel müzik kültürleri içinde bulunan etnik kimlik kodları üzerine analitik bir değerlendirme. ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 3.
- Nakiboğlu, S. H. (2015). Diyarbakır, mardin, urfa, urfa-siverek ağızlarında kullanılan bir enklitik edatı "Ma". Akademik Bakış Dergisi (Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi), Sayı: 47.

- Öksüzoğlu O. ve Özkan, M. M. (2010). Şanlıurfa mevlevihanesi ve şanlıurfa mevlevihanesinde yapılan dini musiki icralarının la dini musiki icralarına yansması. SÜMAM Yayınları: 5/ Bildiriler Serisi: 2.
- Özbek, M. (1972). Urfa ağız ve grameri. Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, Türkiye.
- Özbek, M. (2010). Urfa türkülerinin dil ve anlatım özellikleri. İstanbul Üniversitesi SBE Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı, (Yayımlanmış Doktora Tezi), İstanbul, Türkiye.
- Özçelik, S. (1997). Urfa merkez ağız. TDK Yay. 666, Ankara.
- Pekacar, Ç. ve Güner-Dilek, F. (2009). Uluslararası fonetik alfabe ve türkiye'de ağız araştırmaları. Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (25-30 Mart 2008 Şanlıurfa), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 989, Ankara.
- Radhakrishnan, M. (2011). Musicolinguistic artistry of niraval in carnatic vocal music. Australian National University/ ANU Research Repository Proceedings of the 42nd Australian Linguistic Society Conference, Australia.
- Sarı, M. ve Sözer, A. (2013). Şanlıurfa ağızında yaşayan bazı kelimelerin tarihi ve coğrafi uzantıları. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/ 1.
- Sherer, T. D. (1994). Prosodic phonotactics. Doctor of Philosophy Thesis, The Graduate School of the University of Massachusetts Amherst Department of Linguistics, Amherst.
- Ramus vd, (y.b.). A psycholinguistic perspective on the acquisition of phonology. Url <http://www.lscop.net/persons/dupoux/papers/Ramus_CJKD_2008_Acquisition_Phonology.Labphon10.pdf> (Erişim Tarihi: 08.08.2015).
- Stone, R. M. (2008). Theory for ethnomusicology. Pearson Press, New Jersey.
- Şahinalp, M. S. (2006). Şanlıurfa şehrinin kuruluşuna etki eden etmenler. Coğrafi Bilimler Dergisi, 4(1).
- Şenel, S. (1997-98). Türk halk müziği ders notları I-II. İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, İstanbul.
- TDK. (1945). Türk diyalekleri çeviriyazı sistemi. Cumhuriyet Matbaası, İstanbul.
- Wishart, T. (1996). On sonic art. Harwood Academic Publishers, Amsterdam.
- Yavuz, S. (2009). Şanlıurfa karakeçeçililerinde dil değiştirme süreci. Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/ 8.
- Yöre, S. (2012). Kırşehir yöresi halk müziği kültürünün kodları ve temsiliyeti. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, (9)1.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR LİSTESİ

- Url <http://en.wikiversity.org/wiki/Psycholinguistics/Language_and_Music> (Erişim Tarihi: 28.08.2015).
- Url <<https://tr.wikipedia.org/wiki/Psikoloji>> (Erişim Tarihi: 27.08.2015).
- Url <<https://en.wikipedia.org/wiki/Psycholinguistics>> (Erişim Tarihi: 26.08.2015).
- Url<<http://www.tdk.gov.tr>> (Erişim Tarihi: 04.06.2015).
- Url<<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,80854/urfa-tarihinde-musikin-in-izleri.htmlZ>>(Erişim Tarihi: 01.02.2015).
- Url<http://www.trnnotaarsivi.com/thm_detay.php?repto=701&ad=GELE%20GELE%20GELD%DDK%20B%DR%20KARA%20TA%DEA> (Erişim Tarihi: 04.06.2015).